

Efter alla år.

Med glad överraskning kom jag vid anträdandet av en ferieresa österut underfund med, att det kunde bli tillfälle till ett kort besök i Estlands svenskbygd under återfärden. Så begav det sig, att jag tillsammans med 8 andra rikssvenskar den 2 september, efter att i 8 dagar ha tittat på Ryssland, besteg Haapsalu-tåget i Tallinn. Vännen Aspelin hade då hunnit med att i tidig morgonstund ledsaga oss omkring och visa oss en hel del av sevärdheterna i den estniska huvudstaden. Vid avresan hade jag glädjen att sammanträffa med kyrkoherde Nilsson, Tallin, och syster Maria Lindström från Vormsö, som båda sände hälsningar till vänner i Sverige.

Vid Vana Sadam i Haapsalu mötte många bekanta ansikten, och många händer sträcktes till hälsning. Bl. a. hade jag glädjen att återse de ungdomliga lärarna Tui, A. Sandberg och fru Appelblom. Post-Hans båtar ha nu sedan länge bestämd turlista men samma billiga pris, som då jag för 15 år sedan för första gången för över till Nuckö. En av dessa båtar förde oss till Vormsö, där vi skulle gästa godtemplareföreningen i Hullo. Vormsö har fått förbättrad hamn och därjämte bekväma droskor stationerade i Sviby.

Med skiftningen av jorden tycktes man allmänt vara tillfredsställd. Nu liksom flera gånger förr föll det mig in, att utbytet av de vidsträckta slätterängarna flerstädes skulle

kunna starkt utökas genom dikning, röjning, harvning och konstgödsling (främst med superfosfat). S. k. kulturbeten — genom verkställande av nämnda arbeten — kunna tydligen lättare åstadkommas nu sedan jorden skiftats. Till bete ej behövt gräs kan ju bärgas till hö eller beredas till pressfoder. De cementerade pressfodergravarna vid Birkas äro ett gott mönster för tillvaratagande av särskilt efterslätter, som är svår att få välbärgad. Arbetet med anläggandet av kulturbeten, som här och var påbörjats, kommer säkerligen att snart få stor omfattning i svenskbygden. Ett önskemål bör härvid beaktas: skona ett och annat träd och gärna en hel trädgrupp eller ett lövängsparti här och var! Vid rationaliseringen böra ej vackra och rika naturvärden förstöras. För fågellivet, som skyddar växterna för en hel del insektskador äro också träd och buskar av betydelse.

I.O.G.T.-föreningen på Vormsö är en glädjande företeelse. Vi mötte samman med några av medlemmarna i prästgården. Vid samkvämet här berättade vår färdledare, ingenjör A. Larsson, om Rysslands-färden och undertecknad om minnen från svenskbygden, medan prosten Pöhl och våra damer medverkade med musik och sång. Att prosten Pöhl ställt sig i spetsen för föreningen är en borgen för att arbetet skall bli framgångsrikt.

Jämte två av färddeltagarna besteg jag den 3 sept. åter Nuckö brygga för besök vid Birkas. Medan rektor Byström i bil förde oss förbi de vida

Forts. sid. 2.

Kina vädjar till N.F.

Det japanska angreppet hotar ej blott Kina utan även världsfreden.

Kinesiska regeringen har beslutat att med anledning av den japansk-kinesiska konflikten rikta en vädjan till folkförbundet. Kina åberopar artikel 17 i paktens om konflikter mellan en medlemsstat och en stat, som icke är medlem i folkförbundet.

Den kinesiska delegationen har i samband härmed utfärdat en förklaring som understryker det allvarliga läget i Fjärran östern, där Japan hotar Kinas existens som oavhängig stat och äventyrar de utländska makternas intressen. Det japanska angreppet hotar icke endast Kinas nationella självständighet och integritet utan också världsfreden. Därför anser kinesiska regeringen att folkförbundet, som omfattar de fredsälskande staterna, bör behandla läget och vidtaga omedelbara åtgärder för att göra slut på Japans angrepp och trygga internationella fördragens helgd. Den kinesiska delegationen hoppas även att Förenta staterna och andra nationer som icke äro medlemmar i folkförbundet och som ha intressen i Fjärran östern skola delta i en allmän aktion för återställandet av freden.

Kyrkoherde E. Petzäll söker kyrkoherdeplats i Stockholm.

Förre kyrkoherden i svenska församlingen i Tallinn E. Petzäll, provpredikade i söndags i Adolf Fredriks kyrka i Stockholm för kyrkoherdeplatsen därstädes.

Pelle Byström.

Våra betesmarker.

IV.

De åtgärder, som vi hittills funnit vara de viktigaste för att få ett förbättrat bete äro:

betesbagarna i Eistrepa (det är det namn det gamla svenska Österby nu skall bära!) tänkte jag på de många föregående färderna här — till fots och i fjäderlös enbetsvagn.

På Birkas arbetas intensivt på jordbrukets förbättring. De dikade och kultiverade betesmarkerna böra vara värda ett studiebesök för intresserade. Intressant var att se, hur vitklövern efter dikningen utbrett sig i betesmarken. Byggnaderna ha ytterligare förbättrats och inredningen i både skola och stallar har fått beröm av inspekterande myndigheterna. Nu är det bara att hoppas att inga inskränkningar i skolans rätt till undervisning på svenskt modersmål bli vidtagna. Esterne liksom svenskarna torde ej ha glömt hur ryskt tvång i språkfrågan kändes och mottogs av minoriteterna.

Även i Rikholdi hann jag göra en hastig visit i rektor Byströms bil. — Det skulle vara intressant att få uppleva den dag, då de vida markerna norrut på halvön och i socknen komma under kultur. — Den dagen kommer! —

Även Rikholdi har sin nykterhetsförening, nu ansluten till I. O. G. T. Vi träffade hr Fagerlund, Bergsby, som är en av de drivande krafterna. Föreningens bibliotek, som fått stor omfattning, förvarades också här. I hr Fagerlunds trevna hem bjödos vi en välsmakande middag innan vi anträdde återfärden till Birkas och vidare till Tallin. Här medhann jag att gästa S. O. V. — ledaren Math. Westerblom och hans älskvärda rikssvenska fru i deras präktiga hem, innan "Vasa" på lördagen den 4 sept. förde oss hem till Sverige.

De rikssvenska gästerna bedja att genom Kustbon få till estlandssvenska vännerna sända en svensk hälsning och ett varmt tack för välvilja och gästfrihet.

Emil Adalberth.

bortrödning av buskar, vattenavledning, indelning i fällor och gödsling. Det är kanske någon, som undrar, varför jag inte också talar om, att man skall så i frö, eller kanske rent av plöja om marken först och sedan så in frö. Ja, saken är den, att man på många håll anlägger betesvallar just på det sättet, och man får då ofta fina betesvallar. Men det kostar också något.

Varför jag inte tagit med frösådden bland de viktigaste åtgärderna, beror på följande förhållanden: Fröinsådd blir ganska dyr, frö till betesvallar är mycket dyrt. Likaså blir det dyrt att plöja om marken, här tror jag vi gör klokast om vi gör åker av jord, som vi förmå plöja upp. Jag tycker mig ha funnit, att det finns ganska bra gräsväxter i betesmarkerna förut, så att man kan försöka att gynna dessa genom dikning, gödsling o. s. v. De breda då ut sig och det behövs inte att så in frö. Man kan då vara säker på att det är sådana gräs, som äro härdiga och lämpliga för trakten, vilket man inte säkert vet om det frö, som man köper. Har man råd att köpa frö, så går det ju an att prova och se, hur det går. Bäst och billigast blir nog i alla fall att förbättra den gräsmatta, som redan finns. Det tager några år på en insådd betesvall att få en seg och tät betesmatta, som håller för djurens tramp. — Hur som helst, i stort sett blir det bäst att försöka att få goda beten utan att plöja om. Vår lösen skall vara: att i första hand utnyttja det vi hava på bästa sätt!

Liksom man i en slättervall har röd- eller alsike klöver och timotej, så vill man också i betesvallen ha vitklöver blandat med gräsväxter. Vitklöver är den växt, som vi särskilt skola försöka att få in i betesvallen. Den växer bara bättre, om den blir betad och trampad på, och den breder ut sig mer och mer med tiden. Den förekommer också mycket i våra betesmarker, men så länge marken under en stor del av året står under vatten eller är full av vatten och jorden ej är gödslad, så förmår den inte alltid göra sig gällande. Vit-

klövern är rik på äggvita och är alltså det verkliga mjölkfodret i betesvallen.

De gräsväxter som förekomma på slätter- och betesmarker här, och som man sammanfattar under namnet "tåtal," utgöra en mängd olika arter, som äro sinsemellan mycket olika i värde som slättergräs och betesgräs. Några av de viktigaste betesgräsen äro: ängssvingel, ängsgröe, rödsvingel, karrgröe och krypven. De finnas så gott som överallt, och de breda ut sig fort, om förhållandet förbättras genom de åtgärder, vi förut talat om.

Men det finns också dåliga gräs, som kunna betraktas som ogräs i betet. Ett sådant dåligt gräs är tuvtåtel, ett högt gräs, som bildar stora tuvor med sträva blad. Där marken är sur och våt, består gräsmattan mest av starr av olika slag, som också äro mindervärdiga som betesgräs. Den försvinner dock, om vattnet kommer bort. Överhuvudtaget kan man säga, att på en välskött betesmark trives de bättre gräsen och de dåliga gräsen hållas borta. Och det är nästan ännu viktigare att betet är av god kvalitet än att det är stor mängd. Vårt arbete bör gå ut på att hjälpa fram de bättre gräsen.

Betesmarkernas förbättring är en av de viktigaste frågorna i svenskbygdens jordbruk. Men det är inte den enda. Grundläggande för den är frågan om avloppsdikena, och det är en glädje att se och höra, att förståelsen för detta betydelsefulla arbete håller på att växa sig starkt. Nära sammanhängande med dessa frågor är även uppodlingen av ny mark, och även här visas ett glädjande intresse på många håll. En annan fråga, som håller på att arbeta sig fram, är vallodlingen; klöver- och timotejvallar — böra få intaga allt större plats alltefter som ny mark brytes upp. Hand i hand skola dessa uppgifter lösas: avdikning, nyodling, betesförbättring och vallodling. Jord finnes nog.

Jag hoppas att i fortsättningen få upptaga dessa frågor till behandling i Kustbon, och jag hoppas, att så småningom flera skola omtala sina erfarenheter

Tjeckoslovakiens befriare, Masaryk död.

Tjeckoslovakiens president och befriare Masaryk avled på tisdagsmorgonen den 14 september på Lány Zámek, omgiven av alla familjemedlemmar, republikens nuvarande president dr. Benesej samt konseljpresidenten Hodza.

Meddelandet om Masaryks bortgång har i hela landet framkallat den djupaste rörelse. Alla flaggor vaja på halv stång, och spårvagnar, bussar och bilar äro smyckade med svart flor. I en mängd butiksfönster ser man Masaryks porträtt, omgivet av sorgflor och palmträd. Enligt bruket i Tjeckoslovakien hålles ljuset tänt på gatorna som tecken på landssorg. Jordfästningen är bestämd till tisdagen den 21 september.

Fredsproblemet vid Internationella Kooperationskongressen.

Det Internationella Kooperativa Förbundet har hållit sin internationella konferens i Paris den 6—9 sept. I konferensen deltog mer än 500 delegater representerande mer än 35 länder och mer än 100 000 000 familjer över hela världen.

Ett särskilt kapitel i Generalsekreterarens rapport ägnade åt de kooperativa föreningarnas verksamhet för fredens bevarande, som "är ett mål, väl värt att samarbeta för och värdigt att vara kooperationens grundsats."

Generalsekreteraren ägnar särskilt intresse åt Världssamling för fred och påpekar bl. a., att Internationella Kooperativa Alliansen officiellt anslutit sig till Världssamlingens arbete.

I. M. S.

i dessa ting. Man träffar så många, som ha goda tankar och som helt visst skulle kunna hava viktiga rön att tala om. Skriv och låt oss alla taga del av edra erfarenheter, alla ha vi något att lära av varandra.

Eldsvåda i Allikleps by i Vihterpalu.

Fredagen den 10 september kl. 1/2 6 på morgonen slog blixten ned i bonden Johannes Nordströms boningshus i Allikleps by. Efter några minuter stod hela huslängan i lågor. Husbonden och hans hustru bedövades av blixten. Husbonden låg flera timmar sanslös och man befارade att han icke skulle överleva katastrofen. Emellertid vaknade han och är nu nästan frisk. Hustrun erhöi mindre skador och lyckades med grannarnas hjälp få ut alla 7 barnen och lösöret. Det bästa höet — största delen av årets skörd, vetet och familjens kläder blevo lågornas rov. Huset brann ned till grunden och familjen Nordström inkvarterades hos grannen J. Ruderström. Men den långa vintern står för dörren och en familj på 9 personer är utan hem.

Vippalbo.

Mussolini tar tåget.

Mussolini skall den 25 september med järnvägen bege sig till Tyskland. På morgonen den 26 anländer han till Berchtesgaden, varpå han reser till München och Berlin. I den senare staden skall han tillbringa två dagar. Härefter skall han närvara vid de tyska höstmanövrernas avslutning, och före återresan till Italien beger han sig ånyo till Berchtesgaden.

I samband med Mussolinis Berlinbesök äro jättemanifestationer planerade. Både Hitler och Mussolini väntas med säkerhet komma att i Olympiastadion hålla anföranden vilka skola radieras. Mussolini torde därvid komma att tala på tyska. En triumfväg håller på att ordnas från Olympiastadion till kejsrerliga slottet. Mussolini kommer att åtföljas av parti-sekreteraren Starace samt understatssekreterarna i armén, marin- och flygministerierna. Vidare har marskalk Badoglio inbjudits som generalfältmarskalk von Blombergs hedersgäst vid manövrerna.

.....
Prenumerera på KUSTBON

Vattnet vid Nordpolen 4,293 meter.

Vinterstationen Nordpolens invånare börja vidtaga åtgärder för att kunna möta den annalkande vintern. De meddela följande:

September har börjat med fullständig vindstilla och molnfri himmel. Temperaturen är 10 à 15 grader köld. Vi utnyttja det klara vädret och försöka påskynda våra vetenskapliga arbeten. En ny djupmätning av oceanen har till resultat givit 4,293 meter. Samtidigt togo vi ett prov av havsbotten på detta ställe.

Inom de närmaste dagarna skola vi spänna ett varmt med ejderdun stoppat täcke över boningstället och köket.

Chefen för polarstationen Nordpolen, I. Papanin, meddelar följande:

Sedan 110 dagar tillbaka arbeta vi på ett drivande isflak i Ishavet. Hela vår utrustning nådde lyckligt Nordpolen och omedelbart efter det vi fått våra instrument uppmonterade, började vi vårt vetenskapliga arbete.

Under sommarmånaderna, då snön smälte, måste vi hela tiden flytta laboratorierna, medan de hydrologiska apparaterna måste skyddas mot snöstormar.

Under tiden för Tsjkalovs och Gromovs flygning sände vi var tredje timme väderleksrapporter till fastlandet.

Vår utrustning har visat sig i allo ändamålsenlig. Våra höga filtstövlar, renskinnspälsar och sälskinnshyxor äro ypperliga att ha i kölden och sovsäckarna av vargskinn hålla oss varma t. o. m. i den strängaste köld. Vårt svarta tält, som utanpå gör ett dystert intryck, är inne ett varmt och gemytligt hem.

Våra livsmedel, som tillretts av institutet för ingenjörer vid Sovjetunionens näringsförvaltning, består av grönsakssoppor, köttpulver och annat. Utan större möda kunna vi hålla oss med en omväxlande kost. Den köld, som rått de senaste dagarna, har täckt alla vattensamlingar med is och snöstormen har tornat upp väldiga snövallar.

Forts s. 4.

**Berömd norsk teolog,
prof. C. Hallesby,
besöker Estland.**

Den berömde norske teologen, professor O. Hallesby besöker Estland och predikar onsdagen den 22 september i Johannes kyrkan i Tallinn. Enligt förljudan kommer hans tal att tolkas till estniska av prosten Hj. Pöhl. Professor Hallesby besöker Estland på inbjudan av Kristliga studentföreningen i Tartu. Samma dag, på kvällen kl. 1/29, predikar prof. Hallesby i svenska kyrkan på norska.

**Bodens sångarförbund
besöker Estland.**

En av Sveriges mest livaktiga manskörer, Bodens sångarförbund, startar i början av oktober en turné till Finland och Baltikum. Kören består av 45 man. Dirigent är kontorsskrivare Elof Rydberg, Luleå. Som solist medföljer operasångare Folke Andersson.

Efter konserten i Boden och Neder-Luleå kyrka samt i Harperanda sjunger kören för första gången - på utländsk botten i Vasa och via Tammerfors och Viborg går färden så till Helsingfors, där konsert ges i Universitetets solennitetssal den 7 oktober. Den 9 oktober sjunger kören därefter i Konservatorium i Riga och följande dag i Estonia konsertsal i Tallinn.

Forts. från sid. 3.

Vatten vid Nordpolen

Vårt liv är angenämt och vårt arbete framgångsrikt. Det enda som fattas är tid och vi måste inskränka vår sömn så mycket som möjligt för att hinna slutföra våra vetenskapliga uppgifter.

*** Världen runt. ***

Le Temps meddelar från Zaragoza att befälhavaren för internationella brigaden, ryske generalen Limando Mikailov, dödats vid ett flyganfall på Aragonfronten.

40 militärattachéer från 26 länder skola övervara de tyska manövrerna vid Friedrichshafen

Arbetslösheten i Tyskland har sjunkit ytterligare under augusti. Antalet registrerade arbetslösa sjönk nämligen nämnda månad med 54,000 till 509,000, och av dessa uppges 166,000 vara oförmögna till arbete. Arbetslöshetsantalet har numera faktiskt sjunkit under den även tidigare vanliga nivån, men brist föreligger dock än så länge endast i fråga om vissa slag av fackarbetare.

Presidiet i organisationskommittén för olympiska spelen i Tokio 1940 hade på torsdagen en längre överläggning med premiärminister Konoye angående genomförandet av spelen. Även inrikes- och undervisningsministrarna voro närvarande. Furst Konoye lovade att arbeta för spelens hållande i Tokio. I japanska idrottskretsar räknar man nu bestämt med att spelen komma att anordnas enligt planen. Kabinettets definitiva beslut har dock ännu ej fattats.

A.-B. LYCKES SÖNER

Fiskebäckskil.

Konservfabrik för inläggning av finare aniovis och sillkonserver. Tel. 15.

Herdina Lindebergs eftr.

Inneh.: Anna Sultan

Stora Torget 3. Linköping Tel. 178
1:sta kl. Konditoriservering: Choklad, Konfekt, Bakelser och Småbröd.

Prima PORTLAND CEMENT

från

A/B Gullhögens Bruk, Skövde.

E. W. JUST

Blekeri-Färgeri-Merisering

Tel. 148 BORÅS 2148

GEFLE NYA STUVERIAKTIEBOLAG

Gävle

Medlem av Norrlands Stuvareförb.
Telegramadr.: Stowing. Tel. 277.

GEFLE MANUFAKTUR A.-B.

STRÖMSBRO

Utmärkta garner för fiskeriändamål
REKOMMENDERAS.

E. Heisler'i trükk. Tallinn, Pikk tn. 41.

Utgivare:

Svenska Odlingens Vänner

Redaktion:

M. Westerblom, ansvarig red

A. Stahl.

N. Bles.

A. Aspelin.

Rütli 3, Tallinn.

Tel. 470-08.

Prenumerationspris:

Inrikes

Utlandet

1 år Ekr 2:—

1 år Ekr. 4:—

1/2 " " 1:—

1/2 " " 2:—

Elofströms

Rostfria Kokkärl
rekommenderas.

FENIX

Föreningsgat. 7.

DRUVAN

Engelbrektsgat. 5

Gå till den av dessa restauranger som är Eder närmast då Ni vistas i

MALMÖ

Intima och hemtrevliga lokaler.
Omtyckta klubbbrum.

Direktion: Aktiebolaget Malmörestauranger.

OTTO JANSSONS SKOFABRIK

Jakobsdal JÖNKÖPING Telefon 23

Randsydda skodon, Mans- och Goss. kodon. Slitstarka. Goda passformer.

Efterfråga J—sons skodon. Bör finnas i alla välsorterade affärer.

Kinnaströms Väveri A.-B. Kinna

Randiga och rutiga bomullstyger Bomullsflanell, Crepe-Frottéer, Poplin Silkesblustyg Zefyr, Bolstervar, Cover. — Coat. Jacquardbolster Kadettyg' Möbelyg.

Glöm ej

att Ni inbesparar 20% av arbetstiden om Ni använder

ORSA vedsågblad

Efterfråga dessa i närmaste järnaffär

Tillv: A/B ORSA Sågbladsfabrik,

Ensamförsäljare:

Birger Olssons Järnhandel, Orsa.

Tel. Namnanrop. Telegramadress: Järnbirger.

Bästa drivkraft för fartyg

av alla slag är

Marin- J. M. June-
motor Munktel

A.-B. JÖNKÖPINGS MOTORFABRIK

cl 197, 8 7 — JÖNKÖPING — Telegr. Moto